

Gyógyító ruha

Ez alkalommal nem divattervezők, hanem leendő orvosok tündek ki egy új ruhamodellel. A Rigai Orvosegyetem két hallgatója, U. Iszkrovsz és R. Birkisz tervezte a gyógyító tulajdonságokkal rendelkező overált. Ezt olyan esetekben lehet gyors segítségként használni, amikor az embernek hirtelen lecsökken a vérnyomása. A ruha felfújható gumimandzsettái szorosan rásimulnak a láb izmaira és ereire. Ez gyorsan javítja a vérkeringést. A beteget egy percenél rövidebb idő alatt be lehet öltöztetni a ruhába.

Cukor helyett

Angol kutatók olyan mesterséges cukorszármazékot állítottak elő, amely olyan édes, mint a rendes cukor, nincs semmi mellékíze, de szervezetünk enzimeit nem képesek lebontani, és így nem kerül be az anyagcseré-folyamatokba sem; a veseik változatlan formában kiválasztják.

Alapanyaga természetes cukor, kémiai neve: 1, 4, 6-6-tetraakloro-2-dezaxi- α -D-galaktopiranosz. Mivel nem bomlik, nem gongálja a fogakat, s nem hizal.

Cukorbeteg és fogyókúrások is tetszés szerinti mennyiségben fogyaszthatják.

Népünk hagyományaiból

Pásztoremlékek

A tanyásodás előtti Szeged határa hatalmas legelő volt. A kitűnő semlyekeken szilaj állatok tömege legelt, másutt, a szikes vagy mocsaras réteken ezrével költött a sokfajta madár. A egykorú szegedieknek ez természetes volt, ám az itt átutazó, vagy megtelepedő idegen előtt szenzációnak számított.

A jószágokat pásztorok — számadók, bojtárok, kisbojtárok — őrizték. Szegeden és környékén az alföldi, síkvidéki pásztorok voltak a jellemzők. Tiszta levegőben egy-egy magasabb dombtól az egész alföldi rónaságot belátta a pásztor. A nyugodtan legelő szilaj mellett sok ideje volt a pásztoroknak a különböző foglalkozásokra. Legtöbbször az ősi jussként eltanult faragásnak szentelték idejüket, mások különböző hangszereken játszottak: furulyáztak, citeráztak vagy a birkabőrbe (bördudába) fűtték örömeiket, bánatukat. Noha ezen a vidéken hónapokra nemigen hajtották ki a jószágokat a pásztor, mégis, a 20. század első felében még divatos a félszilaj és a szilaj állattartás. Bármédig voltak is szabadon a jószágok, a városból soha nem mentek messze, a külterületen létesített szállásokon tartották őket. Vagyis, a jószágok télen — nyáron kint háltak. A tanyásodás terjedésével egyre szűkül a legelgethető terület, ezzel arányosan fogy a legelő jószág is. Olyannyira, hogy manapság már csak a kisebb-nagyobb szikes területeken legel a gulya,

a ménes, a csűrhe, a juhnyáj, újabban a liba- és kacafalkák.

Az egykori pásztor, hogy idejét — a pásztorokodás mellett — hasznosan töltsse, minden kezébe kerülő anyagot — fát, csontot, lószórt, szarut, nádat, gyékényt stb. — fölhasználta, hogy azokból különböző használati eszközöket, tárgyakat készítsen. Némelyek olyan egyszerű darabokat sikerítettek, hogy Herman Ottó már művészeknek, pásztorművészeknek nevezi őket. Ez a művészet a népművészetek nagy családján belül különleges helyet foglal el, amelyet a parasztságtól különváló kis közösség nomád életformája hozott létre. Mindennapi szükségletükhöz az eszközanyagot maguk készítették. A szep iránti érzék sarkallta őket arra, hogy azokat díszítsék is. Kezdetben geometrikus mintákat, később stilizált virágokat és állatformákat, majd pedig figurális ábrázolásokat, jeleneteket „cifráltak”. Egy idő múlva már nemcsak saját szükségletükre, hanem a falu népének, megrendelésre is készítenek mángorlósulykot, borotvatokot, ékszersdobozokat, kanalakat, gyufatartókat, boroskobakot, s megannyi más használati eszközt, valamint vallási díszítványokat. Ezeket természetesen gazdagban díszítették, de egy-egy darab magán viselte a táj, illetve készítőjének valamennyi szép stílusjegyet. Munkájukhoz kést, bicskát használtak. Azzal sikerítették a rozettákat — forgó

kerék, csillag, fogazás, pontozás, vonalazás stb. —, az olasz korszok a belőle kihajló virágcsokorral. A pásztor mindig a környezetét véste, karcolta, faragta anyagába, s egy idő után már megpróbálkozott az alakok — szerezet, betyár, olykor önarckép — faragásával is. Ettől fogva az addig főhelyen levő rozetták szegélymintákká egyszerűsödtek, az újabb díszelemekkel soha nem keverednek.

A magyar — ezen belül természetesen a Szeged környéki — pásztorfaragások legszembetűnőbb sajátossága a pásztor- és betyárábrázolás. A pásztor és a betyár voltaképpen el sem választható egymástól, mert — a pásztorok szerint — pásztorból lett a betyár, aki pásztor a katonafogdosás elől menekült, vagy a katonaságtól megszökött.

A szegedi táj pásztoremlékeit múzeumokban őrizük. Ezek között viszont nem mutatható ki egyértelműen valamiféle egységes szegedi stílus. Technikájukat tekintve megtaláljuk a vésett vagy ékrovásos díszítést, a karcolást, a spanyolozást, a viaszberakást, a rézveretést és az ónintarziást is. A pásztorfaragások között különleges helyet foglal el a bogrács alá készített fakoszorú, aminek ezen a tájon kutyagörinc a neve, mivel hasonlít rá. A pásztoremlékek között vannak ivócsanakok, sótartók, fűszeres szarudobozok, játékok és türelemfaragások, amelyek nagy része már a század elején leltárba került. A hagyományos pásztoremléket, vele együtt a nagy múltú pásztortradíciók ideje elmúlt Szegeden és a környező településeken csupán néhány pásztorivadék, illetve faragó kedvű ember szánja rá szabad idejét arra, hogy fába, csontba álmódja elképzeléseit. Készítményeik zöme ajándétként kerül új gazdához, amelyek között viszont egyáltalán nem találunk — vagy csak nagyon elvétve — szegedi stílusváltozatúakat, ha ilyenről egyáltalán beszélhetünk. Mert a mai faragók stílusa vegyes: alföldi, dunántúli és felvidéki motívumokkal kevert, technikájuk általában a domború faragás. Ezzel teszik kelendőbbé, mások számára is tetszetősebbé portékájukat.

Hj. Lele József

A nyugdíjasok foglalkoztatásáról

Múlt évben ment nyugdíjba M. K.-né szegedi olvasónk. Nyugdíja havi 2250 forint. Volt munkahelyére hívják vissza dolgozni és azt közölték vele, hogy a nyugdíja mellett korlátozás nélkül dolgozhat. Kéri, ismertessék, hogy melyek azok a munkakörök, ahol a nyugdíjas korlátozás nélkül dolgozhat.

A társadalombiztosítási törvény rendelkezései szerint a foglalkoztatás idejére és az ez alatt elért keresetre tekintet nélkül folyósítható a nyugdíj annak a munkaviszonyban, szövetkezeti tagsági viszonyban, vagy beoldozóként munkát végző nyugdíjasnak, valamint a munkavégzésért kapott díjazásra, tiszteletdíjra, stb. tekintet nélkül annak a megbízási jogviszony alapján foglalkoztatott nyugdíjasnak, aki a vakok személyi járadékáról szóló jogszabály szerint vannak minősül; akinak a nyugdíja (járadéka) 1984-ben a 2370 forintot nem haladja meg; akit az 5/1982. (XII. 13.) SZOT számú szabállyal megállapított 2. számú mellékletben meghatározott munkakörökben foglalkoztatnak. A mellékletben felsorolt munkakörök a következők: az alsó fokú nevelési-oktatási intézményeknél az óvónői, a pedagógusi, valamint a gyermekintézményeknél a dajkái; a folyamatosan üzemelő egészségügyi és szociális intézményeknél a szakdolgozói; a portási, az éjjeliőri, a parkőri, az öltözőőri, a parkőri, a halóri, a rendész (fizikai), a fűtői, valamint a takarítói; a házfelügyelői és a központi gondnokságokon a gondnoki; az Országos Anyag- és Árhivatal felügyelete alá tartozó vállalatoknál a jutalékos hulladékgyűjtői; fizikai munkakörök a kézi munkáigényes növények (zöldség, burgonya, szőlő stb.) betakarítása kapcsán

a mezőgazdasági nagyüzemeknél, az Eger-Mátravidéki Borgazdasági Kombinátnál, a Hungarovin Borgazdasági Export Vállalatnál, a Dél-alföldi és Pest megyei Pincégazdaságnál, a Villányi-Mecsekaljai Pincégazdaságnál és a Közép-Magyarországi Pincégazdaságnál minden év július 15-e és november 15-e között.

A rendelkezés szerint a nyugdíj folyósítását nem kell korlátozni, ha 1976. január

1-ét megelőző időponttól öregségi nyugdíjban részesülő mezőgazdasági szövetkezetben tagként, fizikai munkakörben foglalkoztatják; a nyugdíjas magángazdaságában mezőgazdasági szakcsoport tagjaként vagy egyéni gazdálkodóként dolgozik; a nyugdíjas segítő családtagként, illetőleg közeli hozzátartozóként — ideértve a házastársát és az élettársát is — dolgozik.

Dr. V. M.

Családi események

HÁZASSÁG
Lengyel István és Hübisch Angéla, Vincze Béla és Kalányos Agnes, Tóth István és Balatoni Zsuzsanna Terézia, Vörös László és Valentin Hildkó, Vidács Sándor és Bunditty Mária Éva, Talaics János István és Vetró Katalin, Bernáth Ferenc és Börsöskő Gyöngyi Etelka, Szkomár Géza és Molnár Etelka Erzsébet, Biezo Árpád György és Godó Margit, Sós Tibor és Karacsony Mária Katalin, Csorba Sándor József és Pazsloki Agnes Sarolta, Csipák Ferenc és Antal Zsuzsanna, Hódi Péter és Zanczok Mária, Zsótér László és Nemes Erzsébet, Kardos Kálmán és Kéri Katalin, Petrovics János és Vencze Agnes, Fülöp Ferenc és Tanács Gabriella, Tóth László és Majláth Klára, Fodor Sándor és Terhes Márta Anna házasságot kötöttek.

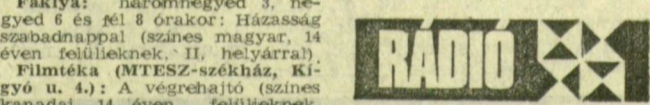
SZÜLETÉS
Kőteles Gyulának és Herencsényi Juditnak Mária Katalin, Marovszki Bélának és Fodor Mária Margitnak Balázs, Guid Józsefnek és dr. Bálint Beatrix Tündének Attila, dr. Csönka Lajosnak és dr. Balda Ilonának Irisz, Tóth Istvánnak és Kis Magdolnának Szabolcs, Pásztor Józsefnek és Luncz Annának Szilvia Anita, Luteránus Lászlónak és Dobó Katalinnak László István, Gyuris Péternek és Juhász Veronikának Agnes, Zöldi Lajosnak és Kutas Irának Zsolt Lajos, Andrejcsik Károlynak és Juhász Erzsébetnek Gábor, Kókai Zoltánnak és Szabics Editnek Zsuzsa, Gajdó Józsefnek és Bánti Andreának József, Balogh Gábor Andreának és Nagy Erzsébetnek Attila, Csúcs Imrénének és Veres Terézának Imre, Kovács Józsefnek és Csányi Erzsébetnek József András, Berényi Miklós Ferencnek és Domotör Juditnak Miklós, Kovács Ilonának és Császár Erzsébet Ilonának Anita, Tóth Tibornak és Szép Edit Erikának Edit, Berta Sándornak és Agócs

HALÁLOZÁS
Dr. Lénárt Béla, dr. Turner István, Sáringer Mátyásné Zádori Ilona Anna, Barkányi Antal, Zlai József, Klivinyi László, Káti István, Szilágyi Lászlóné Lukács Erzsébet, Barta Istváné Czákó Rozália, Nacsa Józsefné Ördög Anna, dr. Bokor István, Török Györgyné Tóth Tereza, Pálóti Sándor, Honti István, Halász Györgyné Kósó Rozália, Halász Ferencné Tiba Erzsébet, Bakó János, Csatlós Ferenc, Németh Pál, Dekány Mihály, Pálfi Lajos, Sebestyén Armáné Weiszberger Ilona, Szilágyi Ferenc, Wenner Ilénné Szilovicza Katalin, Fekete Sándorné Zlmanek Julianna, Mihály László, Csamangó József, Korom János, Juhász Józsefné Belov Rozália, Király Miklósné Godó Julianna, Ökrös Ferenc, Kovács Menyhért, Vass Antalné Abraham Julianna, Bartus Mihályné Tóth Mária, Agoston János István, Agoston Gusztáv, Szirák József, Temevári András, Radványi Ferencné Vincze Rozália, Berta Piroska, Fodor Mihály, Rácz Ferencné Szampel Mária, Antal Mihályné Berecki Veronika, Domsódi Lajos, Danner Sándor Péter, Czirok Sándorné Elekes Agnes, Hunyadi János, Simon Józsefné Márta Anna, Pap Rafaelné Vásárhelyi Jolán Erzsébet, Tóth Antalné Kósó Julianna, Bognár Ilénné Ungi Etelka, Belezny Sándorné Angyal Ilona, Tösmagi István, Toppanó Istvánné Vass Julianna, Joo Sándor, Pignitzki Istvánné Bite Julianna, Tarnai János, Hódi Lajos, Buknicz István, Terhes Imre, Kovács Józsefné Újvári Etelka, Kovács János, Bán Jenőné Wittich Julianna meghalt.

MI? HOL? MIKOR?

1984. JÚNIUS 26., KEDD — NÉVNAPO: JANOS, PÁL
A Nap kel 4 óra 48 perckor, és nyugszik 20 óra 46 perckor.
A Hold kel 2 óra 39 perckor, és nyugszik 18 óra 12 perckor.

VIZÁLLÁS	
A Tisza vizállása Szegednél hétfőn plusz 209 cm (apadó).	
KILENCVEN ÉVE született Kovács Péter (1894-1925), Csorba Mária fia: a szegedi forradalmi munkásmozgalmat harcosa és mártírja. A Szegedet megszálló franciák hurcolták el és Guayanában, rabslágerben pusztult el. Mint munkásköltő is beírta nevét Szeged művelődéstörténetébe.	20.50: Reklám 22.35: Játékfilm 22.35: Tv-napló
SZÁZHATVAN ÉVE született William Thompson (Lord Kelvin) 1824-1907 neves angol fizikus, az abszolút hőmérsékleti skála meghatározója.	BELGRÁD 2. 19.00: Népszerű-tudományos film 19.30: Tv-napló 20.00: Folk-parádé 20.50: A forradalom alakjai — dokumentumadás
MOZIK Vörös Csillag: délelőtt 10 órakor: Házasság szabadnappal (színes magyar, 14 éven felülieknek, II. helyárral), negyed 4 órakor: Fegyvercsempészek (színes román). Újszegedi Kerimozsi: Altatódal násznapon (színes, m. b. olasz, este 9 órakor). Fáklya: háromnegyed 3, negyed 6 és fél 8 órakor: Házasság szabadnappal (színes magyar, 14 éven felülieknek, II. helyárral). Filmteka (MTESZ-székház, Kigyó u. 4.): A végrehajtó (színes kanadai, 14 éven felülieknek, este 6 órakor). Szabadság: fél 4 órakor: Gáborlák (színes magyar operett-film), háromnegyed 6 és 8 órakor: Felcselezakál szelleme (színes, m. b. amerikai, III. helyárral).	21.35: Hírek 22.40: Dzsessz 22.45: Az ifjúsági fesztiválról
ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁR Klauzál tér 3. sz. (13/57-es) este 8 óráig reggel 7 óráig. Csak sürgős esetben.	SZERDA DELELTŐ BUDAPEST 1. 9.55: Tévétorna (ism.) 10.00: Delta (ism.) 10.25: Utánam, srácok! — filmsorozat 5. (ism.) 10.55: Lyuk a tengerben — dokumentumfilm (ism.) 11.35: Az aranyhal — angol rövidfilm (ism.) 12.00: Képijság
BALESETI, SEBÉSZETI ÉS UROLÓGIAI FELVÉTELI ÜGYELET Ma a balesetet szenvedett személyeket Szegeden a II. sz. Sebészeti Klinika (Pécsi u. 4.) veszi fel, sebészeti és urológiai felvételi ügyeletet az I. sz. Sebészeti Klinika tart.	KOSSUTH 8.25: Vesszőparipák — (ism.) 9.00: A hét zeneműve 9.30: Madagaszkári népzene 9.39: Találkozás a Hangvillában 10.05: MR 10-14 10.35: A Népzenei Hangos Újság melléklete 11.25: Fűvösstrád 11.41: Vallomások 1942 — Mesterházi Lajos regénye — 2. 12.46: Törvénykönyv 13.00: A Magyar Rádió és Televízió enekara énekel Kb. 13.50: Új otthonban Kb. 14.10: Népdalok, néptáncok 14.41: Arcképek a német irodalomból 15.05: Elő történelem 16.05: Zenekari operarészletek 16.28: Zengjen a muzsika 17.05: Napjaink magyar irodalmából 17.30: Rózsa Miklós: Bévólet — filmzenesztár 17.45: A Szabó család 18.15: Népszerű szimfonikus zene 19.35: A szocialista gazdaság-elmélet és a szocialista gazdaságirányítás gyakorlati 20.05: Klasszikus kamarazene 20.32: Tudomány és gyakorlat — 1 21.02: Verdi: Rigoletto — háromfelvonásos opera 22.20: Tíz perc külpolitika 22.30: Az operaközvetítés folytatása 23.35: Bach: h-moll szvit 0.10: Fűvöszene
GYERMEKORVOSI ÜGYELET Munkanapokon 13 óráig másnap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. szám alatti körzeti gyermekorvosi rendelőben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.	BUDAPEST 1. 9.55: Tévétorna (ism.) 10.00: Utánam, srácok! — filmsorozat 4. (ism.) 10.30: Szabadta barlangja (ism.) 11.00: Aranyások Alaszakában — francia-NSZK-román kalandfilmsorozat 2. (ism.) 11.55: Képijság 16.35: Hírek 16.40: Varázstea. Csehszlovák bűriesszékfilm (ism.) 17.15: „30 év legszebb népdalfeldolgozásaiból” 17.35: Képijság 17.40: Rubens. Belga filmsorozat 4. 18.35: Reklám 18.40: VEGY-ÉSZ. VEGYÉSZ. Vad János-portré 19.35: Tévétorna 19.40: Esti mese 20.00: Tv-híradó 20.30: Derrick. NSZK bűnügyi tévéfilmsorozat 21.35: Stúdió '84 22.35: Tévétükör 22.45: Tévéhíradó

ÜGYELETES GYERMEKORVOSI ÜGYELET Este 7 óráig reggel 7 óráig a felnőtt lakosság részére: Szeged, Hunyadi János sgt. 1. sz. alatti. Telefon: 10-100.	12.46: Törvénykönyv 13.00: A Magyar Rádió és Televízió enekara énekel Kb. 13.50: Új otthonban Kb. 14.10: Népdalok, néptáncok 14.41: Arcképek a német irodalomból 15.05: Elő történelem 16.05: Zenekari operarészletek 16.28: Zengjen a muzsika 17.05: Napjaink magyar irodalmából 17.30: Rózsa Miklós: Bévólet — filmzenesztár 17.45: A Szabó család 18.15: Népszerű szimfonikus zene 19.35: A szocialista gazdaság-elmélet és a szocialista gazdaságirányítás gyakorlati 20.05: Klasszikus kamarazene 20.32: Tudomány és gyakorlat — 1 21.02: Verdi: Rigoletto — háromfelvonásos opera 22.20: Tíz perc külpolitika 22.30: Az operaközvetítés folytatása 23.35: Bach: h-moll szvit 0.10: Fűvöszene
FOGORVOSI ÜGYELET Mindennap este 10 óráig reggel 6-6 óráig szombaton reggel 7-7 óráig reggel 7 óráig: Szeged, Zöld Sándor u. 1-3. Tel.: 14-420. S. O. S. LEKISEGÉLY-SZOLGÁLAT Mindennap este 7-7 óráig reggel 7 óráig. Telefon: 11-006.	PETŐFI 8.05: Nóták — (sz.) 8.20: Tíz perc külpolitika — (ism.) 8.35: Társalgó 10.00: Zenedélelőtt 12.25: Gyermekek könyvespolca 12.35: Melódiakötel 13.30: Muzsikáló természet 13.35: Fűvölsmuzsika 14.00: Zenés delután 18.00: Tíz-tónik 18.35: Beszélni nehéz 18.47: Barangolás régi hangjegyek között 19.08: Kovács Apollónia cigánydalokat énekel — (sz.) 19.25: A „kényelvű” gép 19.35: Csak fiataloknak! — (sz.) 20.35: A King's Singers és a könnyűzene — (sz.) 21.11: Magyar anekdoták 21.40: Könnyűzene esti hangulatban 22.40: Nóták — (sz.) 23.20: A mai dzsessz — (sz.)
3. MŰSOR 9.00: Töltőn egy órát kedvenceivel — (sz.) 10.00: Pelléas és Mélisande — részletek Debussy operájából — (sz.) 11.05: Napjaink magyar irodalmából 11.35: Zenekari muzsika — (sz.) 13.07: Világújság 13.27: Barbra Streisand énekel 13.57: A Modern Utó Trío hangversenye — (sz.) 15.11: Händel-művek — (sz.) 16.08: Napjaink magyar irodalmából 16.43: Heinz Holliger oboázik — (sz.) 17.29: A zeneirodalom remekműveiből — (sz.) 18.30: A Magyar Rádió szerbhorvát és német nemzetiségi műsora 19.35: Romantikus operakből — (sz.) 20.30: Bartók: A csodálatos mandarin — pantomim — (sz.) 21.04: Kritikus füllel — (sz.) 22.04: Napjaink magyar irodalmából 23.00: Ejl muzsika — (sz.)	SZERDA DELELTŐ KOSSUTH 8.25: Magyar művészek operett-felvételeiből 8.59: Beszélni nehéz 9.11: „ELISA” — egy új vizsgálati módszer — (ism.) 9.40: Kis magyar néprajz 10.05: Okos Marci és az oroszlan 10.29: Válaszolunk hallgatóinknak 10.44: Katonadalok 11.05: Nagy mesterek — világhírű előadóművészek 12.35: Házunk téja

